

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки та психології
_____ О.В. Пономаренко
« _____ » _____ 2023

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
«У ЗАКЛАДАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»**

Рівень вищої освіти	Бакалаврський
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Предметна спеціальність	016 «Спеціальна освіта»
Освітня програма	016.01 – Логопедія

2023 рік

Розроблено кафедрою соціальної педагогіки та спеціальної освіти.

Розробник програми Заверико Н.В., завідувач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти, к. пед. наук, професор; Соловійова Т.Г., к. пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти; Апухтіна В.В., викладач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти.

Обговорено та рекомендовано до затвердження кафедрою соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Протокол № 1 від «30» серпня 2023

Завідувач кафедри соціальної педагогіки

та спеціальної освіти

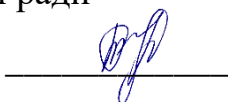
— Заверико Н.В.

Схвалено науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2023

Голова науково-методичної ради

факультету

— Турбар Т.В.

1. Вступ

Рівень вищої освіти, спеціальність, освітня програма	Кількість кредитів	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Рівень вищої освіти: <u>бакалаврський</u> Спеціальність: 016 – «Спеціальна освіта» Освітня програма: Логопедія	6	Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр:	
		6-й	6-й
		Вид контролю:	
		диф. залік	диф. залік

2. Мета та завдання практики та компетентності

Метою виробничої практики «У закладах інклюзивної освіти» є формування у студентів професійних умінь і навичок планування та організації цілісного освітнього процесу в спеціальних та інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти, інклюзивних групах закладів дошкільної освіти на посадах асистента вчителя та асистента вихователя.

Завдання практики:

- ознайомлення студентів-практикантів зі специфікою діяльності, умовами та способами організації освітнього процесу в спеціальних та інклюзивних класах закладів загальної середньої та дошкільної освіти;
- ознайомлення з функціональними обов'язками асистента вчителя-дефектолога, асистента вчителя з корекційної освіти, асистента вихователя;
- формування навичок діагностичного обстеження пізнавальної та емоційно-вольової сфер дітей з особливими освітніми потребами;
- ознайомлення з документацією, особливостями її ведення, посадовими обов'язками асистента вчителя-дефектолога в умовах інклюзивної освіти, нормативно-правовою базою інклюзивної освіти в Україні;
- ознайомлення з метою, засобами та принципами організації спільної роботи з вчителями, психологами, вихователями, музичним керівником і іншими співробітниками закладу, а також батьками дітей;
- формування комунікативних навичок в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, добір методично відповідного мовного матеріалу, наочних і технічних засобів навчання учнів з особливими освітніми потребами.

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької

діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю, в тому числі, і з порушеннями мовленнєвого розвитку в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-17. Здатність залучати та доцільно використовувати ресурси у наданні корекційної, педагогічної та соціальної допомоги, підтримки сім'ям, дітям, молоді з особливими освітніми потребами.

СК-18. Здатність до формування й розвитку соціокультурного середовища, сприятливого для осіб з особливими освітніми потребами.

СК-19. Здатність до проектування індивідуальних траєкторій розвитку, соціальної адаптації та інтеграції осіб з порушеннями мовлення, відповідно до результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностики.

3. Зміст практики

- Знайомство з групою практики, організацією освітнього процесу, режимом роботи в інклюзивних та спеціальних класах, групах характеристикою класного колективу. Робота з документацією асистента вчителя.
- Спостереження уроків, занять індивідуального супроводу дитини в класі / групі.
- Діагностика дитини з особливими освітніми потребами.
- Спостереження режимних процесів та організації корекційно-розвивального процесу.
- Самостійна робота з дитиною з особливими освітніми потребами (корекційно-розвивальні вправи).
- Спостереження уроків, занять, режимних моментів. Зустріч з логопедом закладу.
- Допомога асистенту вчителя у проведенні уроків, занять, режимних процесів.
- Індивідуальна, підгрупова робота з учнями.
- Проведення виховного групового заходу в групі продовженого дня.
- Проведення зустрічі з батьками, їх анкетування.
- Оформлення звітної документації.

4. Методичні рекомендації

Строки проведення практики: навчальна практика проводиться на другому курсі другого семестру з відривом від навчання, передбачає 180 годин, 6 кредити, загальною тривалістю 4 тижні.

Студенти закріплюються за викладачами кафедри та асистентами вчителів, асистентами вихователів баз практик. Керівники практики повинні контролювати етапи проходження практики. Навчальна педагогічна практика проводиться у спеціальних та інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти (ЗСО), інклюзивних групах закладів дошкільної освіти, з якими укладено відповідний договір про співпрацю, які мають необхідну навчально-матеріальну, методичну бази та кваліфіковані педагогічні кадри.

Керують практикою викладачі фахових методик, спеціальної педагогіки та асистенти педагогів закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

Перед початком практики проводиться настановча конференція для студентів і керівників практики, в ході якої відбувається ознайомлення із завданнями та змістом практики; обговорюються організаційно-методичні засади цього виду практики (повідомляється інформація про бази практики, про вимоги до ведення щоденників практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів тощо).

Обов'язки всіх учасників навчальної практики відображені в додатку (див. Додатку 6).

№	Зміст і форми роботи	Завдання практики Види діяльності	Форма звітності

1	Настановча конференція. Знайомство з навчальною лабораторією факультету.	Участь у настановчій конференції. Робота в навчальній лабораторії соціальної педагогіки та психології ЗНУ (ознайомлення з обладнанням та його використанням у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами). Виготовлення дидактичного, сенсорного матеріалу для подальшої роботи з молодшими школярами.	Ознайомитися з програмою, графіком, вимогами до ведення документації практики. Пройти навчання у лабораторії, виготовити відповідний дидактичний, роздатковий матеріал для індивідуальної та групової роботи з дітьми в інклюзивних та спеціальних класах.
2	Знайомство з групою практики, організацією освітнього процесу, режимом роботи в інклюзивних та спеціальних класах, групах характеристикою класного колективу. Робота з документацією асистента вчителя.	Ознайомлення із закладом, колективом спеціального, інклюзивного класу. Знайомство з асистентом вчителя, класним керівником, контингентом класу. Вивчення режиму уроків, занять групи продовженого дня (ГПД), індивідуальних занять, корекційно-розвивальних занять. Огляд індивідуальної програми розвитку (ІПР) дитини. Ознайомлення з посадовими обов'язками асистента вчителя, асистента вихователя.	Занести у щоденник інформацію про педагогічний та дитячий колектив класу (ПІБ класного керівника, асистента вчителя, вчителя / асистента вихователя, вихователя, список дітей, специфіку класу, висновок ІРЦ). Записати у щоденник розклад режимних моментів. Зафіксувати ІПР, посадову інструкцію асистента вчителя. Проаналізувати нормативно-правову базу організації роботи асистента вчителя, асистента вихователя.
3	Спостереження уроків, занять індивідуальною супроводу дитини в класі / групі. Діагностика дитини.	Спостереження та аналіз уроків, перерв, режимних моментів класу. Діагностика психічних процесів дитини, емоційно-вольової сфери, пізнавальної мотивації). Вивчення складу та	Записати у щоденник режимні процеси які спостерігались у першій, другій половині дня, зробити аналіз діяльності асистента вчителя, вчителя, дітей. Скласти список

		поділу обов'язків мультидисциплінарної групи закладу.	психолого-, медико-, педагогічного складу фахівців закладу, що залучені у забезпеченні інклюзивної освіти. Описати результати діагностики у психолого- педагогічній характеристиці. Підготувати та узгодити з асистентом вчителя, асистентом вихователя матеріалів для проведення корекційно- розвивальних вправ з розвитку психічних процесів, корекції знань, умінь, навичок (тема, мета, хід проведення, інструкція, дидактичний матеріал).
4	Спостереження режимних процесів та організації корекційно- розвивального процесу. Самостійна робота з дитиною (корекційно- розвивальні вправи).	Спостереження, участь у проведенні уроків, занять, режимних моментів: Індивідуальне спілкування, самостійне проведення індивідуальної вправи (відповідно до змісту та розкладу ІПР). Вивчення та аналіз документації асистента вчителя.	Записати у щоденник режимні процеси, у яких бралась участь, документацію асистента вчителя. Скласти самоаналіз проведеної вправи.
5	Спостереження уроків, занять, режимних моментів. Зустріч з логопедом закладу.	Допомога асистенту вчителя у проведенні режимних моментів. Спілкування з логопедом: стан мовлення дітей, організація корекційних занять, ведення документації, участь в розробці та перегляді ІПР, взаємодія з іншими фахівцями закладу,	Записати у щоденник режимні процеси, у яких бралась участь. Занести інформацію про вчителя- логопеда закладу, посадову інструкцію, графік роботи, документацію, що ведеться для спеціального, інклюзивного класу.

		батьками. Аналіз логопедичного заняття.	Узгодити та підготувати дидактичну, логопедичну і гри відповідно до етапу, напрямку логопедичної корекції (тема, мета, хід проведення, інструкція, дидактичний матеріал).
6	Допомога у проведенні уроків, занять, режимних процесів. Індивідуальна, підгрупова робота з учнями.	Допомога асистенту вчителя у проведенні занять, режимних моментів. Проведення логопедичного обстеження, дидактичної гри.	Записати аналіз проведення режимних процесів, заняття. Заповнити мовленнєву картку за результатами логопедичного обстеження. Скласти самоаналіз проведення логопедичної гри.
7	Допомога у проведенні уроків, занять, режимних процесів. Знайомство з соціальним педагогом / психологом закладу.	Допомога асистенту вчителя у проведенні занять, режимних моментів. Спілкування з соціальним педагогом / психологом закладу: стану психічного розвитку, групової взаємодії, соціалізації дітей, організація занять, ведення документації, участь в розробці та перегляді ІПР, взаємодія з іншими фахівцями закладу, батьками. Соціометрія класу.	Записати ім'я, посаду, звання; посадову інструкцію соціального педагога / психолога закладу, графік роботи. Зафіксувати ключові моменти бесіди з ними, специфіку роботи в інклюзивному, спеціальному класі. Провести та обробити результати соціометрії класу. Підготувати та узгодити з асистентом вчителя / соціальним педагогом, психологом конспект виховного заходу (тема, мета, хід проведення, інструкція, дидактичний матеріал).
8	Групова взаємодія класу. Робота з батьками.	Проведення виховного групового заходу в ГПД. Проведення зустрічі з батьками, їх анкетування.	Скласти самоаналіз проведеного виховного заходу. Описати та проаналізувати заняття іншого студента-практиканта.

			Проаналізувати результати анкетування батьків.
9	Самостійна робота. Підготовка до заліку.	Оформлення звітної документації.	Оформити звіт, з відповідними складовими.
10	Підсумкова конференція, залік.	Участь у підсумковій конференції, підбивання підсумків навчальної практики в логопедичних групах.	Надати відповідну документацію викладачу.

5. Форми та методи контролю

Після закінчення практики у закладі студенти готують звітну документацію, на останньому тижні – відбувається захист документації практики студентами у присутності завідувача практики факультету соціальної педагогіки та психології, декана факультету, керівників практики від вищого навчального закладу та усіх студентів групи.

Форма звітності – диференційований залік. При кінцевій оцінці результатів практики враховуються бали надані керівниками практики від бази практики, результати захисту та оформлення звітної документації студентів-практикантів.

6. Вимоги до звіту

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Звіт про проходження практики оформляється кожним студентом окремо з такими структурними елементами:

- титульна сторінка (Додаток 1);
- вступ (мета, завдання практики, база практики – з програми практики);
- інформація про заклад (ПІБ й освіта асистента вчителя, вчителя-логопеда, психолога, соціального педагога, контингент дітей);
- щоденник практики (конспекти спостережень, режимних процесів, уроків, розваг, занять та аналіз проведення кожного дня);
- звіт (Додаток 2);
- додатки: мовленнєва картка, конспект корекційно-розвивальної гри з дидактичним матеріалом, самоаналіз (Додаток 4), оцінювання студентів керівниками практики від закладу (Додаток 3), соціометрія, анкети для батьків (Додаток 5), психолого-педагогічна характеристика, виховний захід.

Критерії оцінювання навчальної практики:

Види роботи	Кількіс ть	Керівник, який оцінює

	балів (макси м.)	
1. Проведення індивідуальної / підгрупової корекційно-розвивальної гри	10	Асистент вчителя
2. Соціометрія	10	Викладач
3. Психолого-педагогічне обстеження	10	Асистент вчителя
4. Логопедичне обстеження.	10	Логопед
5. Виховний захід	20	Асистент вчителя
6. Анкетування батьків	10	Викладач
7. Додатки до звіту: - конспект гри з дидактичним матеріалом; - інтерпретація соціометрії; - психолого-педагогічна характеристика на дитину; - мовленнєва картка; - самоаналіз проведеної гри; - самоаналіз гри, самоаналіз виховного заходу; - аналіз-спостереження виховного заходу; - самоаналіз заняття, аналіз-спостереження заняття; - результати анкетування батьків.	20	Викладач
8. Захист звіту (Залік)	10	Викладач
Всього:	10 0	

Критерії оцінювання результатів практики

Під час оцінювання результатів практики науковий керівник повинен дотримуватися наступних критеріїв:

- **ступінь** виконання студентами завдань практики
- **якість** знань, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- **рівень** сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців.

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		Залік
A	90-100 (відмінно)	5 відмінно
B	85-89 (дуже добре)	4 добре
C	75-84 (добре)	
D	70-74 (задовільно)	3 задовільно
E	60-69 (достатньо)	
FX	35-59 (незадовільно-з можливістю повторного складання)	2 незадовільно
F	1-34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

7. Підбивання підсумків практики

Підсумки практики підводяться у процесі складання студентами диференційованого заліку керівниками практики від університету. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента.

Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин і отримали незадовільну оцінку під час захисту звіту, направляються на практику вдруге.

Література

Основна:

1. Логопедія. Підручник / За ред. М.К. Шеремет. Вид. 5-те, переробл. і допов. Київ : Слово, 2019. 672 с.
2. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник / укл. Федоренко С.В., Марченко І.С. Київ : Видавництво «Книга-плюс», 2019. 496 с.

Додаткова:

1. Довідник учителя-логопеда / авт.-упор. Лупінович С.М. Тернопіль: Тернопіль: Мандрівець, 2008. 112 с.
2. Колишкін О. В. Вступ до спеціальності : навчальний посібник, Суми : Університетська книга, 2013. 392 с.

3. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
4. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку / за ред. Є.Ф. Соботович. Київ, 2007. 120 с.
5. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. *Путівник для педагогів: навч-метод. посіб.* Київ, 2010. 96 с.

Інформаційні джерела:

1. Логопед +. URL : <http://innagidkih.ucoz.com/>
2. Логопедичний кабінет в загальноосвітній школі. URL: <https://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/5635/1/Nechytailo.pdf> (дата звернення: 11.09.2023).
3. Освітні ресурси Інтернету. Логопедія. URL : <https://sites.google.com/site/osvitnires/nauka/psihologia-te-pedagogika/logopedia>
4. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Запорізького національного університету. URL: http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_prakt_ichnu_p_dgotovku_zdobuvach_v_vischoyi_osv_ti_znu.pdf (дата звернення: 11.09.2023).
5. Дмитрієва І. В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Збірник наукових праць.* 2016. No 7. URL: <https://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-iv-komandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditini-v-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html> (дата звернення: 11.09.2023).
6. Луценко І. В., Найда Ю. М. Диференційоване викладання: реалізація підходу. URL: <https://www.slideshare.net/ippo-kubg/ss-30566945> (дата звернення: 11.09.2023).
7. Інклюзивний клас : асистенти вчителя допомагають учням з особливими освітніми потребами. URL: <https://studway.com.ua/inkluzivniy-klas/> (дата звернення: 11.09.2023).
8. Особливості організації освітнього процесу у закладах освіти з інклюзивною формою навчання : методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/metodichni-rekomendaciyi-shodo-organizaciyi-navchannya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-list-mon> (дата звернення: 11.09.2023).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньо-професійна програма «Логопедія»

Звіт
з виробничої практики «У закладах інклюзивної освіти»
студентки _ курсу групи (шифр групи)
ПІБ

Керівник від кафедри:
_____ кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти

_____
(підпис)

_____
(Прізвище, ініціали)

Керівник від бази практики

_____
(посада)

_____
(підпис)

_____
(Прізвище, ініціали)

Запоріжжя
20__

**Звіт студента – практиканта
щодо проходження виробничої практики**

(Звіт повинен відображати всю роботу, що проводилася студентом за період проходження практики)

- ПІБ студента.

1. Де студент проходив практику (назва установи, адреса, контактний телефон, дати відвідування закладу).
2. Цілі й завдання установи / організації. З якими категоріями вона працює, керівник організації (П.І.Б., стаж роботи, робочий телефон).
3. Хто корекційний педагог, логопед (П.І.Б., стаж роботи)?
4. Мета діяльності корекційного педагога, логопеда.
5. Напрямки роботи корекційного педагога в організації.
6. Перелік нормативних документів, за якими здійснюється діяльність корекційного педагога.
7. Посадові інструкції та правила роботи корекційного педагога, логопеда в організації.
8. Як обладнаний кабінет корекційного педагога, логопеда вимоги до обладнання?
9. Перелік основних методичних матеріалів, які використовує у своїй роботі корекційний педагог, логопед?
10. Висновки. Чому навчилися на практиці, які виявили прогалини? Особисті досягнення. Методичні творчі знахідки, відкриття, нестандартні рішення?

Оцінювання студентів керівниками практики від закладу

Види роботи	Кількість балів (макс.)	Отримані бали	Підпис керівника від закладу
1. Проведення індивідуальної / підгрупової корекційно-розвивальної гри	10		
2. Психолого-педагогічне обстеження	10		
3. Логопедичне обстеження	10		
4. Виховний захід	20		
Всього:	50		

Схема аналізу гри / заняття

- Аналіз вихідних даних, що зумовило вибір даної теми **гри / заняття**, актуальність її для дітей.
- Мета виховної гри/ **заняття** (виховна, навчальна, корекційна).
- Форма проведення **гри / заняття** (класна година, бесіда, диспут, колективна творча справа, екскурсія, вечір тощо), педагогічна доцільність вибору форми для реалізації поставленої мети.
- Готовність до проведення **гри / заняття**: як відбулося попереднє ознайомлення учнів з темою і метою **гри / заняття**, підбір літератури, наочності, обладнання, технічних засобів, оформлення приміщення.
- Аналіз проблемних педагогічних ситуацій з якими зіткнулися на підготовчому етапі.
- Вступна частина **гри / заняття**: мотивація спільної діяльності вчителя й учнів у ході **гри / заняття**, способи активізації дітей на початку роботи.
- Характеристика змісту використаного матеріалу: актуальність матеріалу, спрямованість його на забезпечення мети, відповідність віковим особливостям, рівню розвитку, вихованості дітей запитам і інтересам даного колективу, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу; роз'яснення нових термінів і понять; правильність і обґрунтованість висновків, рекомендації дітям щодо самовиховання.
- Характеристика методів і прийомів роботи: які конкретно методи й прийоми застосовані. їх педагогічна доцільність і спрямованість на реалізацію мети; різноманітність засобів виховання.
- Педагогічна майстерність: уміння володіти собою, ставлення до дітей, стиль педагогічного спілкування, організаторські уміння, педагогічний такт, культура мовлення.
- Заключна частина **гри / заняття**: проведення колективного аналізу, активність дітей у висуненні пропозицій, загальні висновки, програма дальших дій.
- При проведенні **гри / заняття** а) було цікавим (завдяки чому?); б) менш вдало пройшло (чому?); в) було складно (що? Як подолати?);
- Загальні висновки: досягнення мети, вплив **гри / заняття** на розвиток психічних процесів, емоційно-вольової сфери, соціальної адаптації, розширення знань про навколівше; виховна роботи з дітьми.

Анкета для батьків

Посилання на Google Form:

https://docs.google.com/forms/d/168KTctMTReyypVcLHAYybxwiD3_L76ZPfqjC_LufkMFU/edit

Шановні батьки! Ми досліджуємо особливості розвитку інклюзивної освіти в молодшій школі. Просимо Вас відверто відповісти на ряд запитань. Анкетування є повністю конфіденційним, а особисті дані необхідні для того, щоб встановити відповідність з відповідями дітей. Дякуємо за співпрацю.

1. Діти з особливими освітніми потребами – це:
- а) діти-інваліди;
  - б) діти з вадами психофізичного-розвитку, обдаровані діти та діти з числа незахищених верств населення;
  - в) діти що відчують труднощі в окремих предметах шкільної програми;
  - г) діти котрі мають фізичну та/або психічну ваду;
  - д) важко відповісти.

2. Діти з обмеженими можливостями здоров'я – це:
- а) діти-інваліди;
  - б) діти з вадами психофізичного-розвитку, обдаровані діти та діти з числа незахищених верств населення;
  - в) діти що відчують труднощі в окремих предметах шкільної програми;
  - г) діти котрі мають фізичну та/або психічну ваду;
  - д) важко відповісти.

3. Як ще називають дітей з обмеженими можливостями здоров'я?

---

4. Які категорії дітей з обмеженими можливостями Ви знаєте? (приклад)

- _____
- _____
- _____
- _____
- Важко відповісти.

5. Чи є серед Ваших знайомих такі діти?

- а) так;
- б) ні;

в) важко відповісти.

6. Де можна зустріти таких дітей?

- в лікарні
- в магазині
- в школі
- в гуртках
- в транспорті
- важко відповісти

7. Як Ви вважаєте, що зазвичай відчувають такі діти?

- а) сум, сором, страх, ущербність, відчуження, занепокоєння, образу, залежність;
- б) злість, агресію, ненависть, обурення;
- в) безтурботність, радість, спокій;
- г) в залежності від ситуації відчувають різні емоції, як і нормотипові діти;
- д) важко відповісти.

8. Яке з наведених стверджень відповідає поняттю толерантне ставлення до дітей з обмеженими можливостями?

- а) активна підтримка особи, постійна зовнішня допомога, опіка та матеріальні заохочення;
- б) терпиме ставлення, вимушене приймання такої особи в колектив, ігнорування проблем, що виникають;
- в) ставлення як до рівного, але з розумінням, що інколи особі необхідна підтримка ззовні, спілкування на основі лояльності, співчуття, симпатії та турботи, без зверхності та приниження гідності особи;
- г) важко відповісти

9. Як Ви ставитеся до людей з особливими потребами?

- а) позитивно;
- б) негативно;
- в) нейтрально;
- г) важко відповісти.

10. Що Ви відчуваєте, спілкуючись з дітьми, що мають обмежені можливості? (можливо декілька варіантів відповідей)

- ніяковість;
- сум;
- злість;
- розчарування;
- апатію;
- страх;
- огиду;

- підвищення мотивації;
- тривогу;
- втому;
- байдужість;
- занепокоєння;
- бажання допомогти;
- співчуття;
- стрес;
- відповідальність;
- провину;
- спокій;
- легкість в спілкуванні;
- невимушеність;
- скутість;
- зацікавленість;
- захоплення силою волі;
- вдячність;
- розчулення;
- наснагу;
- симпатію;
- невдоволення;
- презирство;
- досаду;
- неприязнь;
- жалість;
- горе;
- побоювання;
- хвилювання;
- незручність;
- сором;
- збентеження;
- важко відповісти

Що Ви відчуваєте, коли такі діти спілкуються з Вашими дітьми? (можливо декілька варіантів відповіді).

- ніяковість;
- сум;
- злість;
- розчарування;
- апатію;
- страх;
- огиду;
- підвищення мотивації;
- тривогу;
- втому;
- байдужість;
- занепокоєння;
- бажання допомогти;
- співчуття;
- стрес;
- відповідальність;
- провину;
- спокій;

- легкість в спілкуванні;
- невимушеність;
- скутість;
- зацікавленість;
- захоплення силою волі;
- вдячність;
- розчулення;
- наснагу;
- симпатію;
- невдоволення;
- презирство;
- досаду;
- неприязнь;
- жалість;
- горе;
- побоювання;
- хвилювання;
- незручність;
- сором;
- збентеження;
- важко відповісти.

11. Як Ви ставитесь до того, що дитина з обмеженими можливостями навчається, зі своїми однолітками з типовим розвитком?

- а) позитивно;
- б) негативно;
- в) нейтрально;
- г) важко відповісти.

12. На Вашу думку, якої допомоги потребують такі діти?
(можливо декілька варіантів відповіді)

- психолого-педагогічної;
- медичної;
- соціальної;
- побутової;
- матеріальної;
- інше _____;
- не потребують;
- важко відповісти.

14. Де мають навчатися діти з особливими потребами?

- а) у спеціальній школі;
- б) у звичайній школі;
- в) у звичайній школі з підтримкою тьютора/асистента вчителя.

15. Чи готові ви до навчання вашої дитини разом з дитиною яка має відхилення:

- а) так;

- б) ні;
в) важко відповісти.

Анкета "Ваш стиль батьківського виховання"

Дайте відповіді стосовно того, як ви виховуєте свою дитину

з/п	<i>Оцініть кожне твердження за шкалою балів: 1 = абсолютно не згоден, 2 = не згоден, 3 = не можу вирішити, 4 = згоден, 5 = повністю погоджуюсь</i>	<i>Оцінка</i>
1	Я вважаю, що за дітьми треба доглядати, а не слухати їх	1 2 3 4 5
2	Я заспокоюю свою дитину, коли вона засмучена.	1 2 3 4 5
3	Я караю дитину фізично за її провини.	1 2 3 4 5
4	Я рідко виправляю дитину, даючи їй можливість навчатися на помилках.	1 2 3 4 5
5	Я роблю все можливе, щоб моя дитина досягла успіху.	1 2 3 4 5
6	Моя дитина може про все розповісти мені, не боячись покарання.	1 2 3 4 5
7	Я вчу дитину поважати батьків та інших людей.	1 2 3 4 5
8	Я не звертаю увагу на неслухняність своєї дитини, якщо вона не переходить межі.	1 2 3 4 5
9	Я вчу дитину як правильно поводитися майже у всіх ситуаціях.	1 2 3 4 5
10	Я вибачаюся перед дорослими, яких скривдила моя дитина.	1 2 3 4 5
11	Миттєва покірність дитини є дуже важливою для мене.	1 2 3 4 5
12	Я завжди виявляю любов до своєї дитини.	1 2 3 4 5
13	Я завжди перевіряю, чи зробила моя дитина важливі речі першими.	1 2 3 4 5
14	Я ніколи не цікавлюся, з ким дружить моя дитина.	1 2 3 4 5
15	Я сприймаю лише мої найкращі спроби та намагання своєї дитини.	1 2 3 4 5
16	Я дозволяю дитині висловлювати емоції, навіть коли це мене бентежить.	1 2 3 4 5
17	Я вчу дитину цінувати самоконтроль.	1 2 3 4 5
18	Я сприймаю гнів дитини та дозволяю його висловлювати без страху.	1 2 3 4 5
19	Я вчу дитину цінностям і традиціям нашої культури.	1 2 3 4 5
20	Я з задоволенням надаю дитині можливість вибору кар'єри та стилю життя.	1 2 3 4 5

Обов'язки суб'єктів виробничої практики «У закладах інклюзивної освіти»

Обов'язки студента:

- бере участь у настановній конференції;
- вивчає й суворо дотримується правил внутрішнього трудового розпорядку в ЗСО, НРЦ, проходить інструктаж з охорони здоров'я й життя дітей, з охорони праці й техніки безпеки;
- несе персональну відповідальність за проходження медичного огляду, на початок навчального семестру надає санітарну книжку медичній сестрі ДООУ, в якому проходить практику;
- знайомиться з вимогами до організації практики, з планом і загальними завданнями практики;
- оформлює відповідну документацію;
- проводить самоаналіз власної роботи;
- вивчає відповідну літературу, складає конспект проведення заняття, гри, виховного заходу, затверджує їх в асистента вчителя.
- готує необхідні наочні матеріали для організації та проведення гри, заняття, заходу, атрибути для проведення діагностичної діяльності;
- не відмовляється від додаткової допомоги асистенту вчителя, вчителю, логопеду, психологу, соціальному педагогу ЗСО, НВК;
- у повному обсязі виконує всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- несе власну відповідальність за відвідування навчальної практики, відпрацьовує пропущені години за додатковим графіком;
- бере участь у підсумковій конференції за результатами практики.

Керівник практики від закладу вищої освіти:

- проводить настановчу та підсумкову конференції з навчальної практики;
- спільно з адміністрацією дошкільної освітньої установи здійснює розподіл студентів-практикантів по групах;
- вибірково відвідує, аналізує і спільно асистентом вчителя, вчителем-логопедом оцінює навчально-виховну роботу студентів-практикантів;
- вибірково контролює своєчасне і якісне проведення навчально-виховної роботи в групі та ведення студентами документації з педагогічної практики;
- керівник практики від закладу вищої освіти оцінює навчальну практику студентів на основі проведеної роботи та відповідної до вимог звітної документації.

Асистент вчителя:

- надає допомогу практикантам, консультації у підготовці та проведенні освітньої роботи з дітьми в інклюзивних та спеціальних класах;
- аналізує та оцінює проведення студентом виховних заходів, занять, ігор їх у індивідуальному плані студента;
- складає характеристику на студента-практиканта.

Вчитель-логопед:

- сприяє ознайомленню практиканта з особливостями організації та реалізації логопедичної корекційно-розвивальної роботи;
- надає інформацію та приклади практичних дій для корекції та розвитку мовлення дітей молодшого шкільного віку;
- аналізує проведення студентом логопедичних занять, оцінює їх у індивідуальному плані студента;
- складає характеристику на студента-практиканта.

ДОДАТОК 7

Додаток до робочої програми виробничої практики «У закладах інклюзивної освіти» спеціальності 016 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми «Логопедія» в умовах карантину

Вступ

У період карантину для забезпечення безперервності освітнього процесу здобувачі освіти можуть проходити практику в дистанційному режимі відповідно до рекомендацій МОН України від 26.03.2020 року №1/9-177 та Положення про організацію освітнього процесу з використанням дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті від 20.08.2020.

У рамках дистанційного режиму роботи на період карантину офіційними є канали зв'язку керівників та студентів: Moodle, Zoom, Viber, Skype, Google Classroom, Telegram, електронна пошта тощо.

Базами навчальної практики виступають навчальна лабораторія спеціальної освіти та психологічного консультування факультету соціальної педагогіки та психології, а також, спеціальні та інклюзивні класи закладів загальної середньої освіти, з якими є офіційна домовленість (з використанням дистанційних технологій).

Зміст практики

З метою виконання змісту практики студенти повинні:

1. Бути присутніми на настановчій та звітній конференціях, що будуть проведені керівниками від закладу вищої освіти з використанням платформи Zoom.
2. Виходити на зв'язок з керівником практики у зазначений час та з використанням зазначеної платформи зв'язку.
3. Виконати обсяг запланованих робіт.
4. Підібрати відповідний дидактичний матеріал до ігор та занять.
5. Своєчасно надати керівникові практики звітну документацію та захистити звіт практики.

До обов'язків керівників від кафедри входить:

1. Проведення настановної конференції в дистанційному форматі.
2. Інформування студентів щодо проведення зустрічей (час, вид зв'язку, завдання тощо).
3. Надання інформації про графік консультацій.
4. Забезпечення студентів інструктивно-методичними матеріалами в умовах дистанційного проходження практики.
4. Прийняти та оцінити гру та заняття в умовах навчальної лабораторії.
5. Прийняти та оцінити звітну документацію студента.

Критерії оцінювання навчальної практики дистанційної форми

Види роботи	Кількість балів (максим.)	Керівник, який оцінює
1. Проведення індивідуальної / підгрупової корекційно-розвивальної гри	15	Асистент вчителя
2. Психолого-педагогічне обстеження	10	Асистент вчителя
4. Логопедичне обстеження	15	Логопед
5. Виховний захід	20	Асистент вчителя
6. Анкетування батьків	10	Викладач
7. Додатки до звіту: - конспект гри з дидактичним матеріалом; - інтерпретація соціометрії; - психолого-педагогічна характеристика на дитину; - мовленнєва картка; - самоаналіз проведеної гри; - самоаналіз гри, самоаналіз виховного заходу; - аналіз-спостереження виховного заходу; - самоаналіз заняття, аналіз-спостереження заняття; - результати анкетування.	20	Викладач
8. Захист звіту (Залік)	10	Викладач
Всього:	100	

Складові звіту практики

- титульна сторінка;
- зміст;
- щоденник практики;
- додатки: додатки: мовленнєва картка, конспект корекційно-розвивальної гри з дидактичним матеріалом, самоаналіз, аналіз заняття студента, анкети для батьків, психолого-педагогічна характеристика, виховний захід.

Форма щоденника та звіту знаходиться на платформі СЕЗН Moodle.